

THACIAE CIVITATES.
Abdera, Anchuslus, Aphrodisia, Apres-
colonia, Bergus, Bistonia, Byzia, Cae-
puzum, Cabria, Cyfella, Dracellus,
Dyrra, Drusipara, Hevacha, Lystra-
cia, Nicopolis, Ostrophia, Opifona, Or-
rely, Petronium, Pralidii, Philippi-
polis, Pergama, Neftropolis, Sarlica,
Tongu, Topria, Traianopolis, Valla,
Cherfo, Callipolis, Cardia, Eleus.

PEUCE

VIII

Lemnos

AEIA minor

**MUZEUL „DELTEI DUNĂRII”
A EDITAT:**

PEUCE I: Studii și comunicări de științele naturii referitoare la zona Deltei Dunării, 522 pg. 1971.

PEUCE II: Studii și comunicări de istorie și arheologie, muzeologie. Lucrările abordează problematica legată de evoluția istorică din zona gurilor Dunării ca parte integrantă a istoriei României, 413 pg. 1971.

PEUCE III: Studii și comunicări de științele naturii referitoare la zona Deltei Dunării; 750 pg. 1973.

PEUCE IV: Studii și comunicări de istorie și arheologie. Lucrările publicate tratează îndeosebi probleme de numismatică, comunicări asupra ultimelor descoperiri arheologice și probleme de istorie modernă și contemporană, 320 pg. 1976.

PEUCE V: Studii și comunicări de zoologie cuprinzând lucrări susținute la cel de Al II-lea Colocviu din 2—5 iunie Tulcea, 551 pg. 1974.

PEUCE V: Studii și comunicări de botanică referitoare la zona Deltei Dunării și nordul Dobrogei, 486 pg. 1976.

PEUCE V: Studii și comunicări de geologie și geografie, 254 pg. 1978.

MUZEUL „DELTEI DUNĂRII”

PEUCE

RAPOARTE ASUPRA CERCETĂRILOR DE
ARHEOLOGIE, NUMISMATICĂ ȘI ISTORIE
1977—1978

TULCEA

1. EL. LĂZURCĂ — <i>Raport asupra noilor cercetări arheologice de la Baia (Hamangia), jud. Tulcea</i> — <i>Rapport sur les nouvelles recherches archeologiques de Baia (Hamangia), Departement de Tulcea</i> — <i>Ausgrabungsbericht über die neuen archäologischen Ausgrabungen von Baia (Hamangia), bez. Tulcea</i>	7
2. G. SIMION, EL. LAZURCĂ — <i>Așezarea hallstatiană de la Beidaud—Tulcea</i> — <i>L'agglomération hallstattienne de Beidaud—Tulcea</i> — <i>The hallstatian settlement from Beidaud, Tulcea</i>	37
3. IRINA OBERLÄNDER-TÂRNOVEANU — <i>Stațiuni antice pe raza comunei Mahmudia (jud. Tulcea)</i> — <i>Stations archéologiques antiques dans le village de Mahmudia et de ses environs</i> — <i>Ancient stations from the Mahmudia commune (Tulcea county) and its neighbourhood</i>	55
4. IRINA OBERLÄNDER-TÂRNOVEANU și ERNEST OBERLÄNDER TÂRNOVEANU— <i>Aspecte ale civilizației geto-dacice din Dobrogea în lumina cercetărilor din așezarea de la Sarichioi (sec. IV—II î.e.n.)</i> — <i>Aspect de la civilisation geto-dace de la Dobroudja à la lumière des recherches dans l'établissement de Sarichioi (IV-ème—II-ème siècle av.n.è.)</i> — <i>Some aspects of the geto-dacian civilization from Dobroudja in the light of the researches done at Sarichioi (Tulcea county) (4Th-2 nd centuries b.c.)</i>	77
5. ERNEST OBERLÄNDER-TÂRNOVEANU — <i>Emisiuni monetare ale geților nord-dobrogeni. Monede de tip Măcin.</i> — <i>Emissions monétaires des gètes du nord de la Dobroudja — les monnaies de type Măcin</i>	143
6. G. SIMION și colab. — <i>Șantierul arheologic Troesmis</i> — <i>Le chantier archeologique Troesmis</i> — <i>Archäologische Ausgrabungen in Troesmis</i>	151
7. V. H. BAUMANN — <i>Deae Minervae, matri musarum</i>	289
8. ANDREI OPAIȚ — <i>Considerații preliminare asupra amforelor romane și romano-bizantine din Dobrogea</i> — <i>Considerations preliminaires sur les amphores romaines et romano-byzantines de Dobroudja</i> — <i>Preliminary considerations regarding the roman and romano-byzantine amphorae from Dobrudja</i>	291
9. ANDREI OPAIȚ — <i>Considerații preliminare asupra ceramicii romane timpurii de la Troesmis</i> — <i>Considerations preliminaires sur la ceramique romaine de haute époque de Troesmis</i> — <i>Einleitende Betrachtungen über die frührömische Keramik von Troesmis</i>	328

Volum coordonat de:
GAVRILĂ SIMION
ELENA LĂZURCĂ
Dr. V. H. BAUMANN

★

Macheta grafică:
GHEORGHE MATEI

10. V. H. BAUMANN — <i>Raport asupra cercetărilor arheologice efectuate în „villa rustica” din marginea nordică a comunei Niculițel (jud. Tulcea)</i> — <i>Raport on the archaeological investigations done in the „Villa Rustica” from the northern edge of the Niculițel commune (District of Tulcea)</i> — <i>Der Bericht betrifft die archäologischen Forschungen die in „Villa Rustica” aus nördliche Rand des Niculitzeldorf (der Tulceadistrikt) effectuieren haben</i>	367
11. ANDREI OPAIȚ — <i>O nouă fortificație romano-bizantină în nordul Dobrogei</i> — <i>Topraichioi (Raport preliminar)</i> — <i>Topraichioi — 1978 — Rapport préliminaire</i> — <i>Topraichioi — 1978 — Vorläufiger Ausgrabungsbericht</i>	415
12. ION VASILIU — <i>Două locuințe feudal-timpurii la Aegyssus</i> — <i>Deux habitations pre-feodales de la Aegyssus</i> — <i>Zwei frühfeudalistische Wohnungen</i>	437
13. ERNEST OBERLÄNDER TÂRNOVEANU — <i>Pentru o nouă datare a bisericiuței cu plan treflat de la Niculițel (jud. Tulcea)</i> — <i>Pour une nouvelle datation de l'église au plan trèfle de Niculițel (dép. de Tulcea)</i> — <i>For a new dating of the church with trefoil plan from Niculițel (Tulcea county)</i>	451
14. SILVIA BARASCHI și GH. I. CANTACUZINO — <i>Cercetările arheologice din cetatea de la Enisala (1976)</i> — <i>Les fouilles archéologiques au château fort d'Enisala (1976)</i> — <i>Archäologische Forschungen in der Festung Enisala (1976)</i>	459
15. GH. MĂNUCU ADAMEȘTEANU — <i>Necropola medievală de la Enisala (Raport preliminar de săpătură)</i> — <i>La nécropole médiévale d'Enisala (Rapport préliminaire)</i> — <i>La necropoli mediaevale di Enisala (Rapporto preliminar)</i>	473
16. GABRIEL CUSTUREA — <i>Monede feudale românești descoperite în Dobrogea</i> — <i>Des monnaies feudales roumaines decouvertes en Dobroudja</i> — <i>Die feudalistischen rumänischen Münzen welche in die Dobrudscha gedeckt wurden</i>	497
17. ERNEST OBERLÄNDER TÂRNOVEANU — <i>Cronica descoperirilor monetare din nordul Dobrogei</i> — <i>Numismatic chronicle of the finds in northern Dobroudja</i>	499
18. PETRU ZAHARIA — <i>Sulina. Porto-franc</i> — <i>Sulina. Porto-franc</i>	515
19. STELUȚA PĂRĂU, PETRU ZAHARIA — <i>Viața țărănimii din județul Tulcea la începutul secolului al XX-lea, sub aspect istorico-etnografic</i> — <i>Die Bauernschaftsleben am Anfang des XX^{te} Jahrhundert betreffs der historische und ethnographische Aspekt.</i> — <i>The life of the peasants from the district of Tulcea at the beginning of the XXth century, under its historical and ethnographical aspect</i> ..	531
20. STELUȚA PĂRĂU, PETRU ZAHARIA — <i>Viața țărănimii din județul Tulcea în perioada interbelică, sub aspect istorico-etnografic</i> — <i>Die Bauernschaftsleben in Tulceagebiet zwischen 1918—1939 Jahren betreffs historische und ethnographische Aspekt</i> — <i>The life of the peasants from the district of Tulcea, in the period between the W. Wars, under its historical and ethnographical aspect</i> ..	547

RAPORT ASUPRA NOILOR CERCETĂRI ARHEOLOGICE DE LA BAIJA (HAMANGIA), JUDEȚUL TULCEA

ELENA LĂZURCĂ

În primăvara anului 1974, în comuna Baia, fostă Hamangia, s-au efectuat lucrări de irigații pe terenul agricol din apropierea lacului Golovița, lucrări ce au distrus parțial doi tumuli aplatizați.

Tumulii se află la o distanță de 1,500—1,600 km de gară și fac parte dintr-un șir de mai multe mivele așezate în linie, care cuprind un teritoriu vast din comunele Ceamurlia de Jos și Baia Dobrogei. Zona respectivă este deja cunoscută în literatura de specialitate prin cercetările efectuate mai întâi de Vasile Părvan¹ și apoi de Dumitru Bereiu².

În anul 1974 muzeul „Deltei Dunării” Tulcea a întreprins o campanie de săpături în vederea salvării materialului arheologic la unul din cei doi tumuli a cărui zonă distrusă de lucrări era mai mare.

Tumulul respectiv se afla în apropierea unui drum mai vechi, azi dispărut, numit în trecut de localnici „drumul vacilor”. În aceeași zonă, D. Bereiu a întreprins primele cercetări în anii 1953—1954³ și continuate apoi în 1960—1961⁴, cele care au îmbogățit cunoștințele noastre referitoare la cultura Hamangia abia descoperită în România.

Tumulul respectiv avea un diametru de 40 m și a fost împărțit în patru sectoare. Pentru început a fost luat un sector care a fost investigat prin secțiuni paralele.

În mantaua movei s-au descoperit mai multe morminte din perioada romană, din care s-au salvat câteva, restul fiind distruse de lucrări. Numai într-o secțiune s-a continuat sondajul începând de la nivelul mormintelor și adâncind pînă la solul viu pentru o cercetare completă a stratigrafiei. Se avea în vedere continuarea săpăturilor în anul următor, dar IAS Baia a distrus complet tumulul.

Secțiunea respectivă avea o lungime de 18 m și o lățime de 2,50 m și era orientată nord-sud. De aici a fost seos un bogat material arheologic aparținând culturii Hamangia.

Observațiile făcute ne demonstrează existența unui singur strat de cultură situat pe solul viu⁵. În stratul de cultură se pot diferenția două niveluri. Primul — inferior gros de maxim 0,70 m, de culoare galbenă cu nuanțe cenușii, se sprijinea pe solul viu, de culoare galbenă-închis cu multe concrețiuni calcaroase. Cel de-al doilea nivel, de maxim 0,20—0,30 m, are o structură mazăroasă și o culoare castanie, iar spre centrul

Pannonia
superior

DACIA

Mars
Adriatic
pars

MYSIA
superior

Vibes Mysia superioris.
Arrubantii, Dormani, Eteta, Or
sca, Angidani, Sapi, Tanati,
Timacii, Vimmacii, legio, Ven
de, Yelani. **Mysia inferior.**
Arpi, Carum, Callati, Baci,
Dauclani, Durostorum legio,
Hermonactus, Nour, Nurodunii,
Nicomii, Ophusa, Physca, Pro
dardana, Regianam, Sucidana,
Smodena, Trimanii, Tromarso
ca, Tromi, Tibisca, Uruia, Tho
masidana, Traa, Zogidani.

CIVITATES DACIAE.
Arcobadara, Augusta, Apulum, Argidan
sidana, Docorana, Dierna, Hydun, Lixis
rodana, Nelludana, Napua, Petrodan
trussa, Proum, Paloda, Pium, Rhamida
Cena, Sarmadana, Sognum, Tripbulum, T
Tibiscum, Uridana, Zindana, Zermiz
dana, Zoribara, Zermizgetusa, Zogym